

DRECCERA

GENER - FEBRER - MARÇ 1.984

COLLA EXCURSIONISTA CASSANENCA

La Festa literària

Sumari

Encetem aquest número 16 de **Drecera** amb una editorial en la qual parlem de la **Festa Literària 1.984** que se celebrarà els propers dies 28 i 29 d'abril; també parlem de la Festa en la plana 14 d'aquest **Drecera** que tens entre les mans.

Recentment la Colla ha iniciat un cicle de conferències que porten per títol «**El moll de l'ós**»; en parlem a les planes 2 i 3, així com d'altres activitats dutes a terme per l'entitat (plana 4). La **Festa de Sant Vicenç** d'enguany ens porta a unes reflexions que fa **Carles Malagrida** a la plana 5; també tenim espai per parlar de la **Festa de Fi d'any a Sardenes** (plana 6) i dediquem el nostre reportatge central a unes ascensions al **Rocaponça**.

Les habituals seccions de **Refugis** (plana 10), avui amb el **Costabona, Cultura** (plana 13), avui amb un homenatge a **Joan Miró, Natura**, amb un escrit sobre la **Viola** (plana 12), i el tema d'**història de Cassà** que ens porta **Narcís Puigdevall** (plana 11), posen punt i final a aquest **Drecera** que es tenca amb l'habitual **Agenda d'Actes** per als propers dies.

Un any més, i ja ens trobem de nou amb la Festa Literària. Per tots nosaltres aquestes dates tenen una especial significació, cada any expressada d'una forma diferent però sempre amb el mateix principi, defensar amb tota la força la nostra cultura i en especial la nostra llengua.

Des de la seva primera edició, condicionada per les dificultats polítiques del moment, i que només poden valorar en el seu punt els que les varen haver de superar, fins avui són ja moltes les edicions de premis literaris, de treballs d'assaig i de contes infantils. Són aquests darrers els que aquest any seran protagonistes de la nostra festa.

En un món que viu, cada cop més, d'informació visual, que a passes de gegant automatitza el seu funcionament, fent que tots llegim menys cada dia. Entrem en el que s'ha donat de definir «civilització de l'oci», expressant el fet de que tots gaudirem d'una gran part de temps de lleure, volem recordar la especial importància que ha tingut i ha de tenir la literatura en la formació dels homes, especialment dels nens.

És en aquestes edats quan la persona té més capacitat d'aprenentatge, que cal aprofitar i conduir-la pels camins que contribueixin més a la seva formació com a persones. Ens fraquen cada dia les situacions de delinqüència juvenil, i tots els annexes i desencadenants d'aquesta. Estic convençut que si som capaços de despertar una inquietud cultural, un afany de conèixer, el món és tan sorprenent i meravellós que ja no restarà temps ni ganes a n'el que s'engresqui a fer-ho, no tindrà necessitat d'aquesta mal entesa «evassió».

Des d'aquestes ratlles voldria encoratjar-vos a tots a col·laborar en aquesta festa; i més, en ajudar a descobrir a cada noi i noia l'afany de conèixer, de saber, de esbrinar tots els extraordinaris valors de la nostra cultura. Gràcies.

Primavera cultural a Cassà

Conferències per a adults i per a mainada

S'estan desenvolupant simultàniament, a la nostra vila, dos cicles de conferències. Un especialment dedicat a la mainada, *Cassà, la nostra vila*, que intenta acostar els escolars a tot un seguit de temes que hom creu importants i que normalment no són tractats a les escoles, i que si no fos per iniciatives alienes a l'ensenyament, podrien que dar injustament arraconats.

Fóra bo recordar, potser, la idea que al respecte manifestà l'historiador cassanenc **Narcís Puigdevall**, a l'hora de introduir la conferència que dins d'aquest cicle i amb el títol de *La història de la nostra església* va aplegar més d'una seixantena

d'assistents: «**La història — digué Narcís Puigdevall — no la fan les batalles ni els reis. La història la fan els homes i dones de cada dia, aquells dels quals els llibres mai no parlaran, els petits esdeveniments que ens envolten; totes aquestes petites històries són les que realment faran la nostra gran història del demà.**» Aquest cicle de conferències es clourà el pròxim 12 de maig amb la presentació per part de «Rialles» de l'obra teatral *La Princesa embuixada* a càrrec del grup La Tramoia. Dins aquest acte de cloenda es farà el lliurament de premis del concurs de contes infantils de «La Colla».

Si al cicle infantil la intenció és la d'apropar la mainada al seu entorn, Cassà, en definitiva, val a dir que el plantejament del cicle *El moll de l'os* és un altre de ben diferent. S'intenta en aquestes conferències-debats presentar a Cassà una temàtica que compagini l'actualitat amb l'aprofundiment en temes bàsics de la nostra societat, tots ells portats de la mà de vertaders especialistes en cada un dels temes; es destaca entre tots ells, pel seu reconeixement dins el món intel·lectual i literari, *Lluís Racionero*, que inicià amb *La civilització de l'oci* aquest cicle de conferències.

L'ALPINISTA JORDI PONS, A CASSÀ DE LA SELVA. — En els darrers mesos s'han anat celebrant a Cassà les conferències habituals dels divendres al vespre. Temes de muntanyisme, excursionisme, etc, han anat desfilarant els divendres al vespre als locals que gentilmente cedeix la Caixa de Pensions per a aquestes activitats. Una de les xerrades més amenes ens la va donar el conegut alpinista Jordi Pons que parlà d'alpinisme i esquí de fons.

Estem entrant a la civilització de l'oci

Lluís Racionero

Una de les conferències programades dins el cicle «El moll de l'os» és la que sota el títol de «La civilització de l'oci» presenta el reconegut novel·lista i pensador Lluís Racionero. DRECERA es va posar en contacte amb el Sr. Racionero per tal de parlar amb ell sobre el tema de la conferència que alhora és el tema del seu darrer llibre «De l'atur a l'oci».

Li damanàrem primerament si podia descriure una mica el que serien les línies bàsiques de la seva conferència: «Bàsicament —ens contestà— serà una presentació de l'estat actual de la nostra societat que està programada, dirigida, mirant exclusivament cap a un sistema de producció que ha portat a la crisi actual. Crisi que ha donat al mateix temps tota una sèrie de problemes entre els quals destaca el de l'atur per la seva repercussió a nivell social. Tractarem una mica tot això i també el que podrien ser una mena de solucions, no tan del sistema de producció, sinó més d'aquesta situació d'atur en que es troben gran nombre de persones». Pot ser, Sr. Racionero, la societat capitalista en que vivim no ha trobat encara la manera de solventar aquest excipient de mà d'obra que ha esdevingut d'uns anys

cap aquí? «El problema pot ser el fet de que la vida humana actual està únicament dirigida cap als sistemes productius, deixant de banda el què per mi és el paper primordial de l'home: la seva autorealització com a tal home que és. A la nostra societat actual ens hem trobat amb aquest excipient i no n'hem sabut de què fer perquè el nostre punt de mira anava únicament dirigit cap a la producció. Ara crec que ha arribat el moment d'aprofitar els mitjans de producció que tenim a l'abast, i que permeten a la persona tenir una vida que no estigui únicament restringida al treball. Em sembla que la societat ha de dirigir les seves passes cap aquesta nova situació en què ens trobem i que ben aprofitada pot resultar molt fructífera per a la persona».

Per últim preguntàrem a Lluís Racionero sobre la seva producció literària. Dins la seva producció tan sols hi trobem una novel·la. Pot ser no troba prou adient aquest gènere per dirigir-se als seus lectors? «No, no, al contrari, em sembla el gènere més adient i alhora el més complet i complex. Però donada la seva complexitat no he escrit novel·la fins fa poc temps. Se n'ha de

saber molt per escriure bones novel·les, i s'hi arriba mica en mica».

1000 nens van participar al concurs de nadal·les

Encara que queda una mica llunyà en el temps, ens fem ressò del gran èxit aconseguit en el V Concurs de nadal·les que, com cada any, va organitzar la Colla Excursionista Cassanenca en col·laboració amb l'hospital de Sant Josep i en el qual van prendre part un miler de col·legiats d'aquesta vila del gironès.

Els problemes van ser per al jurat a l'hora de decidir quines eren les millors de les obres presentades, però al final van emetre el següent veredict:

Categoria A (fins a 4 anys): 1er. premi: Margarida Costa i Brugué. 2n. premi Marc Blavi i Reixach, 3r. premi Cristina Lombart.

Categoria B (5 i 6 anys). 1r. premi Laura Larrubia Rubiales, 2n. premi Raquel Font, 3r. premi Eduard Mañach i Parades.

Categoria C: (7 i 8 anys). 1r. premi Marta Rich i Vilallonga, 2n. premi Joan Vila i Pujol, 3r. premi Jordi Gras i Maymí.

Categoria D (9 i 10 anys). 1r. premi Jordi Cañigueral i Borràs, 2n. premi Xavier Boadas i Parera, 3r. premi Rosa Mundet i Anglada.

Categoria E: (11 i 12 anys). 1r. premi David Pérez i López. 2n. premi Anna Pujol i Dilmé. 3r. premi Manolo Abadín Rodríguez.

Categoria F: (13 i 14 anys). 1r. premi Núria Barnés i Cantalósella, 2n. premi Isabel Oller i Dausà 3r. premi Marta Sala i Pol.

Categoria G: (15 i 18 anys). Accèssit: Montserrat Gener i Ribalta.

Les obres van romandre exposades al local de l'hospital municipal, conjuntament amb el pessebre tradicional i una maqueta que recull el projecte d'ampliació del centre. Cal destacar que l'any 1984 ha estat nomenat any de l'hospital de Cassà per tal de col·laborar en aquestes tasques de l'ampliació del centre cassanenc.

Les sortides

Matinal a la Roca de les 30 Creus (prop de Can Roca de Llebrers). Diumenge, 13 de nov.

Les matinals

Uns quants de nosaltres tenim el costum, els diumenges al matí i des de fa molt temps, d'aixecar-nos aviat i anar a estirar les cames una estona.

De tota manera, sempre mirem de buscar en les nostres sortides quelcom més i intentar de saber cada dia més coses del nostre entorn, perquè 350 Km2. de Gavarres són un notable ventall de possibilitats.

L'última sortida que s'ha fet és el recorregut de la Vall de Cantagalls, que neix als Metges i desguassa al Darò, al Molí d'en Frigola, prop de Sant Sadurní de l'Heura. Gràcies a la conversa que tinguérem

amb alguns caçadors ens assabentàrem de la toponímia.

I és que nosaltres voldríem arribar a conèixer tots els secrets i raonades i vivències de les GAVARRES!!

En Joan i la Dolors es casen

Els nostres consocis, Joan Pinsach, de Llagostera, i Dolors Rubirola, de la nostra vila, han decidit casar-se. Ambdós són membres actius de la Colla des de fa uns quants anys i si en Joan és un apassionat de l'escalada — i en el reportatge central que trobareu en aquest número es pot comprovar —, la Dolors que en l'actualitat és la tesorera de l'entitat porta amb gran empena diverses tasques a la Colla. (Gràcies a ella sempre tenim diners).

Els hi desitgem a tots dos molta felicitat en el seu nou estat i que continuïn treballant en la Colla Excursionista amb les mateixes ganes que ho han vingut fent fins ara.

Vista parcial de la Roca en qüestió.

16 artistes al concurs de pintura ràpida. — Les rodalies de Sant Vicenç d'Esclat es van omplir de pintors que amb els cavallets, paletes i pinzells intentaven plasmar amb tota fidelitat o amb la màxima originalitat el que per a ells era Sant Vicenç. Al final, el vencedor, després d'un llarg veredict del jurat, fou Joan Roca de Llagostera, seguit de Dolors Sitges de Cassà i Montserrat Turon, també de Cassà; cadascun va rebre el corresponent premi.

Reflexions entorn a la festa de Sant Vicenç

Enguany el dia no sembla pas que vulgui acompanyar gaire: en llostrejar hom pot veure la gran nuvolada que, fins i tot deixa caure un fi ruixim. Malament! A veure si se'n va tot en orris... Tres quarts de nou i a la Plaça de la Coma només s'hi apleguen cinc vaillets desitjosos de participar en la gimcana. Les nou, ha deixat de plovisquejar i van arribant més participants; i, quan a dos quarts de deu es dóna la sortida, han assolit la quantitat de vuitanta sis! Déu n'hi do.

Faig via vers can Vila Vella; allà amb els companys comencem a fer la parada: assenyaem l'aparcament, parem la taula per a les begudes i la coca, el lloc per a les inscripcions al concurs de pintura ràpida... tot són llambregades cap el cel; sortosament podem veure com s'aclareix ràpidament. Els pintors arriben amb llurs estris i van escampant-se per les rodalies de la masia cercant el millor indret per reflectir en la tela.

Són ja les onze: comença la missa. A l'aire lliure, ja que la minúscula capella és del tot insuficient per donar cabuda a la munió de gent que s'ha aplegat; el sol es decideix a comparèixer i es rebut amb la joia que és de suposar. Arriben els components de la Cobla; els menuts que han participat en la gimcana evolucionen amb llurs bicicletes. Encara no n'han tingut prou, pel que es pot veure.

Comencen les sardanes; l'animació arriba al màxim. Entre sardana i sardana es donen a conèixer els guanyadors del concurs de pintura, els de la gimcana, es fa la rifa... sisena sardana, però abans de dinar resta encara el concurs d'all i oli. Els virtu-

osos de la mà de morter s'hi afanyen; el jurat dóna el seu veredict i la guanyadora rep el premi. Ara sí: cap a dinar tothom.

I el prat es veu ple de grups entorn a les fogueres que en Jaume ha tingut cura de preparar ja de bon matí. Costelles, paelles d'arrós, porrons enlaire, algun espetec de xampany configuren una saborosa sinfonia plena de color i atractiu.

Atractiu... sí, aquest es el mot just. Una cosa tan senzilla! I és que ens han entaforat en un món del tot artificial. Un món en què ens ho donen tot fet i mastegat, un món en què ens volen alleugir de la feixuga tasca de pensar... fins i tot.

Anar a Sant Vicenç a peu? I ara! Ben pocs són els que ho fan fet. Dissortadament, la comoditat, per no dir un altre mot, ho envaeix tot. La munió de cotxes aparcats n'és una bona prova.

Si volem fugir del tedi a què fatalment condueix tal forma de viure, cal que ens afanyem a recuperar l'art de gaudir amb les coses més senzilles i familiars; amb les coses allunyades de l'enfarfegament de la societat de consum, de l'automòbil, de la TV, de tot aquest modern esclavatge que ens té agafats pel ganyot. A gaudir de coses com aquesta petita festa camperola.

La festa de Sant Vicenç d'Esclat.

Carles Malagrida.

Festa de cap d'any a Sadernes 1983-1984

Érem a Sadernes, a uns 7 o 8 km. de Montagut. Hi havíem arribat el dia abans, per passar-n'hi tres. Com que marxàvem el dia 31 de desembre a la tarda, els monitors ens varen sorprendre fent-nos celebrar a tots plegats el comiat de l'any.

A la tarda jugàrem i quan començà a fer-se fosc entràrem a la cambra en què dormien els monitors; una peça quadrada amb quatre banos, no gaire neta, sense tenir-ne cap culpa els monitors. Allà hi havia en Siso amb la guitarra, cantàrem una mica tots plegats i diguerem algun acudit. Mentre en Siso i en Jordi ens entretenien, la Rosa i la Ció van desaparèixer de l'habitació per anar a preparar la festa de cap d'any que nosaltres no ens esperàvem.

Al cap d'una estona ens cridaren per anar a sopar al menjador, que estava al costat mateix. En sortir de la cambra dels monitors vam veure tot de serpentes penjades del sostre, creuades unes amb les altres! Vàrem quedar parats!. I, a partir d'aquí, soparem ja ben engrescats, esperant acabar de fer més xerinxola. I tanta que en vàrem fer!

Primer de tot retiràrem tots els plats i arraconant les taules vàrem fer lloc per poder ballar. Quan faltava un quart per a les dotze, ens donaren 12 galetes a cadascu que, quan eren gaire grosses havíem de partir-les i, a les dotze, en Jordi, proveït d'un tall de ferro semblant a una plata i d'un tros de pal, va tocar les dotze campanades!. Si haguéssiu vist quin embolic! Tots amb la boca plena de galetes, no podíem engolir-les, ja que no teníem temps. Va ser-hi molt divertit. També ens tiràrem paperets, ja podeu imaginar-vos que en portàvem pertot. Ah! Per acabar-nos d'empassar les galetes els monitors ens varen donar xampany, cosa que no els és normal. Mai no ens n'havien donat i jo ja fa uns quants anys que hi vaig, tant a aquesta sortida com a la de l'estiu, i fins i tot per Setmana Santa. Vet-ho aquí la nostra festa de cap d'any a Sadernes.

Des d'aquí i aprofitant l'avinantesa, dic a tots que us animeu a venir amb nosaltres a aquestes sortides de la Colla. Ens ho passem molt bé i coneixem llocs molt bonics, aprenem cançons i acudits i fins i tot a vegades fem enfadar els monitors, que sempre, però, ens perdonen.

Eva Arderiu i Pi

Ascensions pel Rocaponça

Per Joaquim Carreras

La serralada costera catalana, presenta en alguns determinats enclaus, un agreiu aspecte que trenca l'harmonia del paisatge. Un d'aquests enclaus està situat prop del monacal poble de Solius.

Alterosos monolits de roca granítica, alternen amb les suaus línees de les erosionades muntanyes on estan inmersos. El roig ferotge del granet contrasta amb l'aclaparadora verdor de la exuberant vegetació.

Un d'aquests monolits, pot ser el més espectacular, és el Rocaponça. Ha donat nom, talment com un massís a la contrada. Està rodejat de altres monolits, amb mesures més reduïdes però d'iguals característiques.

Aquest rocam, va despertar (ja fa molt de temps),

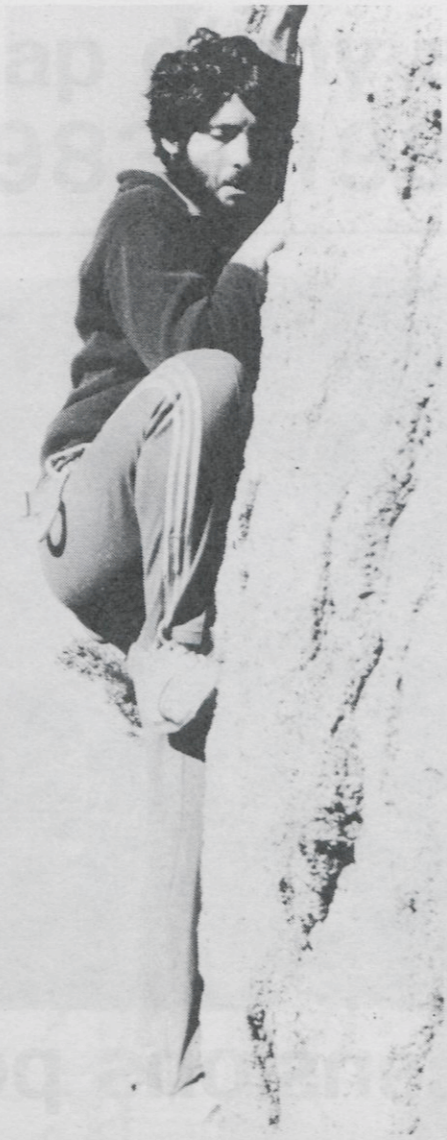
l'interès dels agosarats homes-aranya, o altrament dit, els escaladors. Foren el pare i fill Casals, del GEIEG, els primers en obrir vies de considerable dificultat, en les parets dels monolits. La més important fou la del propi Rocaponça que amb una llargària d'uns 70-80 metres és encara la via més llarga de totes les fetes al «massís». La pega es que quasibé tota és d'escalada artificial (excepte en determinats punts) i actualment és impracticable degut a la precarietat d'alguns deteriorats claus. La via, transcorre per la vessant Sur-Est del monolit. Val a dir que el Rocaponça té un senzillet camí d'ascensió a la seva vessant Nord.

Altres vies que van obrir els gironins (en monolits

propers) foren, la «Xemeineia», en la qual s'ascendeix en mig d'una ampla fisura, amb les més depurades tècniques clàssiques (és única en el seu gènere al «massís») i per altra part, la de «L'arbre» o «Podrida» que fa honor al segon nom (encara que també hi ha un arbre) perquè en alguns trams, la descomposició de la roca és tan gran, que fa desaconsellable la seva escalada. Tant una com l'altra s'escalen sense emprar ni un sol pas d'escalada artificial i medeixen uns 30 metres.

Desde fa uns 4 anys, una generació d'escaladors de la COLLA EXCURSIONISTA CASSANENCA, hem cercat amb afany superador, noves possibilitats que ofereixen les rogenques roques grani-

tiques del «massís» rocaponci. Recolzats per les noves tècniques, d'ascensió, determinades en gran part en apareixer (ara fa uns 7 anys) nous tipus de calçat. Les clàssiques botes de cuir i sola rígida ja només són utilitzables a l'alta muntanya. El que s'ha imposat arreu són els flexibles, lleugers i adherents «peus de gat». L'aparició de nous materials d'assegurança (empotradors, bi-coins...) també és important, encara que la manca d'esquerdes en els monolits fa que siguin poc utilitzats. Per altra part cal recalcar que l'ús, ja generalitzat del «baudrier» (és una mena d'arnès com el que utilitzen els paracaigudistes) permet una escalada més desinvolta i segura.

El resultat d'aquestes constants (afany i nou sistema de progressar) són les noves vies obertes i la mització de la dificultat en les anteriors (en la via del Rocaponça, abans calia utilitzar els estreps, ara només s'utilitzen en dos passos. Per la resta la mà s'agafa al clau directament mitjançant un mosquetó).

Algunes de les noves vies són les següents: la de «L'esperó», via inicialment oberta amb escalada artificial, però que actualment es fa ja integralment amb escalada lliure, és a dir, que els claus només són utilitzats per l'assegurança, no per la progressió. Està situada en

el monolit que queda a uns 50 metres al Nord del Rocaponça.

La de «Alapage», una de les més difícils obertes fins ara, encara que només en uns determinats passos. L'ascensió es en lliure, però es d'aquelles en que la temptació d'agafar-se a un clau per progressar es baralla amb l'amor propi dels escaladors que busquen la puresa en les seves ascensions. Medeix uns 40 metres i esta situada al mateix monolit de la «Podrida», a uns 80 metres al Nord-Est del Rocaponça.

La de «L'Agullola» es una interessant via que, cal fer

en dos tirades de 25 metres. Es selectiva, molt aèria i està ben proveïda de claus per assegurar-se. Només l'espalla el tram final en que la roca és un pèl descomposta i el fet de que el descens, igualment que en la «Xemeineia» (abans citada), es imprescindible fer amb rappel. Està situada en el monolit que fronta amb la «Xemeineia», a uns 130 metres a l'Est del Rocaponça.

La del «Peix Fregit», oberta recentment pels companys de Palafrugell. Es una via de dificultat considerable i mantinguda. L'ascensió es espectacular i requereix gran habilitat a l'hora de fer desplaçaments laterals. Medeix uns 35 metres i està situada a la dreta de l'«Alapage».

Aquestes són les vies d'escalada més interessants

que s'han obert fins ara a les que potser s'hauria d'afegir una altra que està començada, però que una curiosa dificultat tècnica va impedir acabar-la.

Totes tenen unes característiques comuns, que són les mateixes de tots els llocs on s'escala aquest tipus de roca granítica de l'època primària (cas de la Pedriza de Manzanares, l'escola d'escalada dels madrilenys). Al estar molt erosionada, no te gaires presses o punts per on agafar-se i per tant l'escalada que es practica es majoritàriament d'adherència. Es més una escalada d'equilibri que de força encara que ambdues coses són absolutament necessàries. La verticalitat de les vies no es a plom i per tant la dificultat no radica en la verticalitat sino en la nuesa de

la roca. L'adherència necessària només s'aconsegueix gràcies a l'estructura superficial de la roca, que presenta un relleu rugos a nivell de milimetres.

Hi han varis projectes immediats de cara a obrir altres vies, vies que prometen ser molt fermes i elegants, demostren que el «massís» del Rocaponça te un gran ventall de possibilitats pels escaladors de les nostres comarques. El que es evident es que, per dret propi s'ha convertit en l'escola d'escalada dels cassanencs, lla-gosterencs, santfeliuencs i palafrugellencs, que sistemàticament i sobretot a la tardor i a la primavera, hi afluïxen, provocant gran aldarull entre la fauna de la contrada que emigra temporalment espantada pels crits i cops de martell.

Els refugis de Catalunya (III)

Costabona

ACCESOS: De Setcases	3 h
De Molló	3 h 30 m
Del Refugi d'«Ulldeter»	4 h 30 m
De Marialles	5 h 30 m
De Pla Guillem (Refugi)	4 h

ASCENSIONS: Costabona (2.464 m), Roca-Colom (2.502 m), Bastiments (2.881 m).

BIBLIOGRAFIA: IGC n.º: 218 G.R.:

Guies i Mapes:

GUIES: «Pirineu Oriental», del CEC.
«Haute Randonnée Pyrénéenne», del Club Alpin Français.

MAPES: COSTABONA, de l'Editorial Alpina.
CANIGOU, de l'IGN. FRANCE.

INAUGURACIÓ: 12-10-1958 /
27-10-1968

COMARCA: RIPOLLÈS

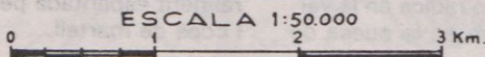
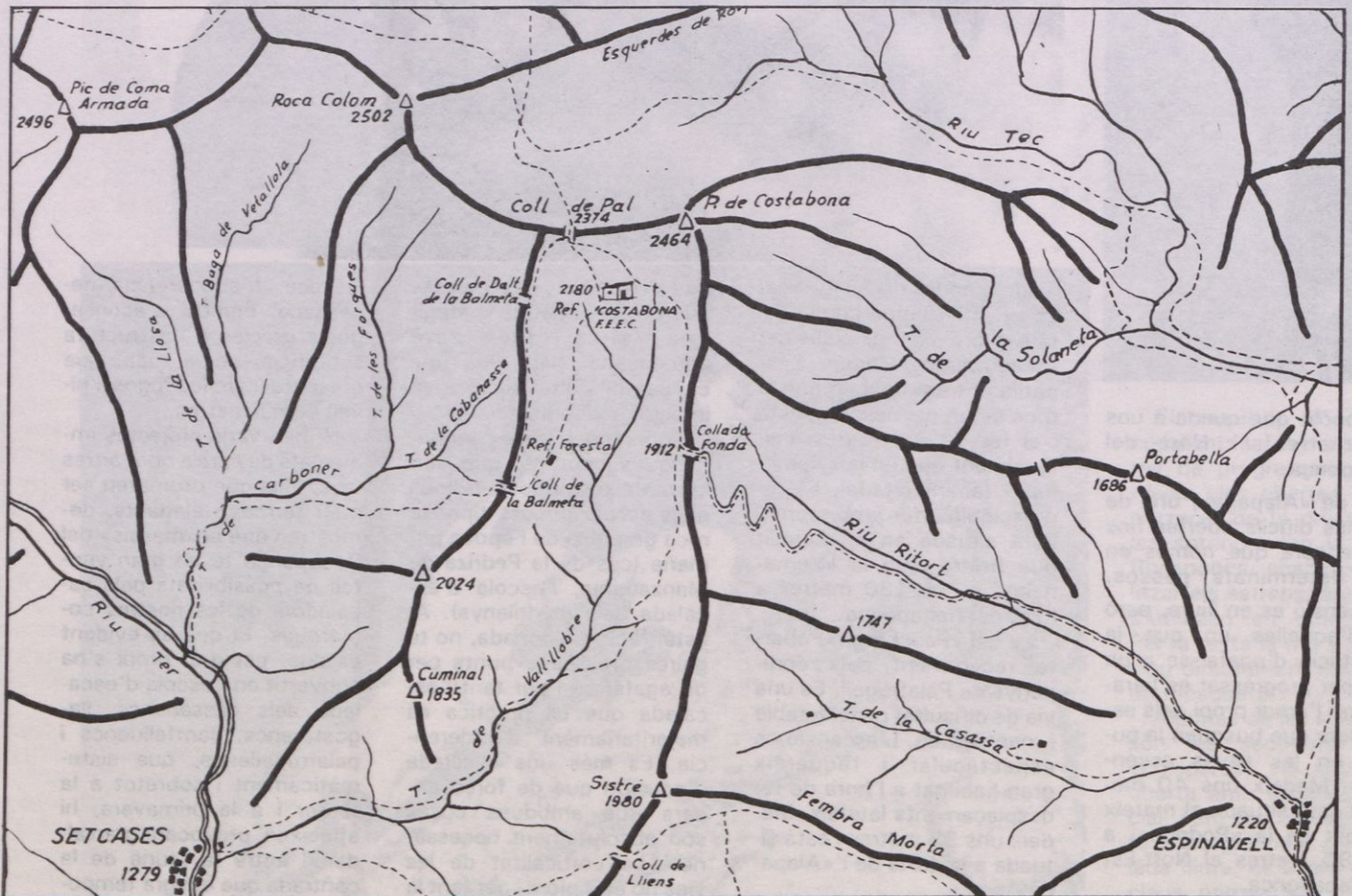
POBLE MÉS PROPER: Setcases

SITUACIÓ: Latitud 42° 24'38" N. Longitud 6° 01'37" E. A 2.180 metres d'alçària, en el versant S del Pic de Costabona.

CARACTERÍSTIQUES: Edifici de nova construcció. No és guardat. Obert. Disposa de 18 places.

EQUIPAMENTS: Aigua, font annexa. No té llum. Lliteres i matalassos d'escuma. Lloc per a cuinar. Llar de foc.

NOTES: L'any 1958 va ésser «habilitada» una mina antiga com a Refugi-Bivac, fins que l'any 1968 va bastir-se l'actual de nova planta.

Toponímia urbana de Cassà de la Selva

La plaça de Sant Pere

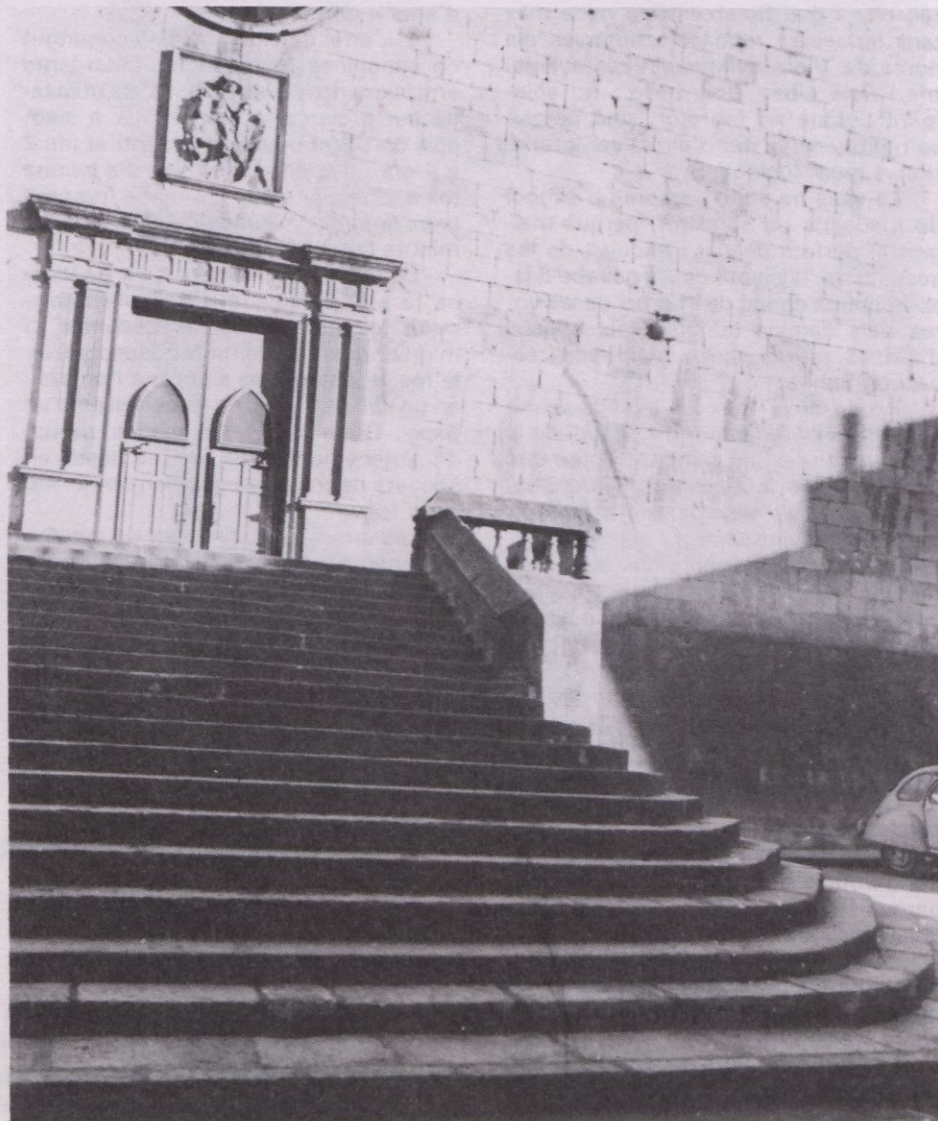
Per Narcís Puigdevall i Diumé

Abans de parlar concretament de la Plaça de Sant Pere, donarem una ullada general al lloc on es troba ubicada. Antigament, aquest espai, a ponent i a migdia de l'església parroquial, davant per davant de la façana, s'havia utilitzat com a cementiri dels feligresos, seguint el costum d'enterrar els morts en lloc sagrat. En efecte, al voltant de les esglésies, i a una distància de trenta passes des de la paret, s'estenia el terreny denominat «sagrera», lloc sagrat i inviolable, on, a més a més d'enterrar els difunts, com acabem de dir, es refugiaven aquells qui havien comès algun delicte, puix que allà no hi podia penetrar la justícia. Entrar en una «sagrera» era una garantia de seguretat. I és que, en els temps medievals, entre la por i la ignorància generals, l'església com a institució posseïa no solament el poder espiritual, sinó també el temporal. L'excomunió era una arma sempre a punt de ser utilitzada.

Cal suposar que el nucli urbà primitiu de Cassà de la Selva consistia, únicament, en l'església de Sant Martí i en els quatre carrerons de la banda nord del temple, fins a la Plaça Petita, si fa o no fa.

Aquest barri, d'àmbit ben reduït i que representa, sens dubte, el precedent remot del Cassà de la Selva actual, es desenvolupà posteriorment, pel que sembla, en tres direccions: la primera, formant un eix tangencial a l'absis de l'església, es despenia perpendicularment del camí que portava fins a Llagostera i arribava fins al que després seria la Plaça de la Coma. És l'actual carrer Major, el primer tram del qual hauria de ser, en realitat, el denominat avui carrer del Rvd. Gabriel García, que neix davant la porta de la rectoria. Tinguem en compte que la Plaça del Dr. Botet, abans Plaça del Peix, no existia, i que el carrer presentava una continuïtat que per a l'espectador d'ara es fa una mica difícil d'imaginar.

La segona direcció del desenvolupament urbà de la vila, sempre a partir de la «sagrera», venia constituïda per l'antic camí de Girona a Sant Feliu de Guíxols, que discorria

per davant de l'església (per la Plaça de Sant Pere) i els carrers d'Avall i de Girona.

I la tercera, estava formada per la continuació natural d'aquest camí, allargant-se pel carrer del Raval.

També, sortint de la Plaça Petita i en direcció a tramuntana, van formar-se dos carrers més: el de la Mel i el d'Ocata o Leucata, com ja vam comentar en un article anterior.

Finalment, també s'inseria dins del nucli urbà primigeni de la vila el punt on es trobaven les populars «Mesures», amb la placeta adjunta i el tram del carrer de Joan Gener en direcció a migdia.

Aquest fou, amb una certa aproximació, al nostre entendre, el nucli

original de Cassà de la Selva fins ben entrat el segle XVI.

En conseqüència, la nostra intenció consisteix a examinar carrer per carrer, començant per la Plaça de Sant Pere, la documentació que tenim a l'abast referent a la part més vella de Cassà de la Selva. Tenim dades inèdites sobre el particular, la publicació de les quals els nostres lectors segurament agrairan.

Mentrestant però, divagant, potser exageradament, enmig de les generalitats, no hem tocat de ple allò que assenyalàvem en el títol: el tema de la Plaça de Sant Pere.

Ho farem, si Déu vol, en el proper article.

(continuarà)

La viola

La coneguda viola d'olor és anomenada pels botànics *Viola odorata*, per distinguir-la de les altres violes que no fan olor i que floreixen una mica més tard (aquestes reben els botànics els noms de *Viola riviniana*, *Viola sylvestris*, *Viola alba*, *Viola hirta*,...no solament perquè no fan olor, sinó perquè se'n diferencien per d'altres característiques morfològiques).

La viola ha estat sempre un símbol de modèstia i d'humilitat, perquè malgrat el perfum delicat i exquisit de les seves flors, la planta passa gairebé desapercebuda enmig de l'herbei de les vores dels camins humits, dels boscos d'alzines, roures i suros i dels llocs frescos on habita.

Per la seva floració avançada, ha estat considerada com un preludi de la primavera i del bon temps. Conten que quan Napoleó fou exiliat a l'illa d'Elba, va prometre als seus partidaris que tornari la primavera vinent i que, des d'aquell moment, la viola va esdevenir l'emblema dels bonapartistes i la contrasenya de tots aquells que es delien pel retorn de l'Emperador.

De la flor de viola se n'extreu l'essència de viola, utilitzada en perfumeria, en molt petita quantitat (de l'ordre de 31 grs. d'essència per cada tona de flors).

La viola té, a més, aplicacions medicinals diverses.

— La seva flor és utilitzada, en forma d'infusió o de xarop, contra la tos, perquè fa més líquida la secreció bronquial i facilita d'aquesta manera l'expulsió, mitjançant una tos menys violenta, de productes patològics formats o acumulats a les vies respiratòries i als alveols pulmonars.

La infusió de flors de viola té també un efecte sudorífic, és a dir, provoca la suor.

La infusió de flor de viola té una flaire suau i un color verd violat molt atractius. Per preparar-la es posen uns 3 grams de flors de viola per cada tassa d'aigua bullenta.

Per fer el xarop, es fa bullir 1 litre d'aigua en un pot i s'hi tiren 30 grams de flors de viola. Immediatament després, es treu el pot del foc, es tapa i es deixa reposar tot plegat unes 12 hores. Després es cola o es filtra el contingut del pot i es passa a una empolla grossa, on es tiren, a més, 1 Kg. 800 grs. de sucre. Aquesta barreja es va remenant diverses vegades cada dia fins que el sucre es dissol totalment en l'aigua de violes i pren una consistència espessa.

Contra la tos, hom pren el xarop o la infusió més o menys barejats amb aigua, en quantitats variables a gust del consumidor.

Per estimular la suor, hom ha de prendre una bona tassa d'infusió ben calenta, amb sucre o sense, abans d'anar a dormir.

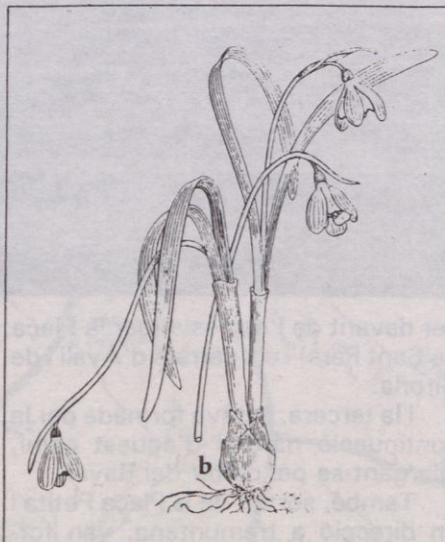
—L'arrel de viola, pel seu contingut en saponines (substàncies detergents emulsionants de les grasses) és utilitzada per provocar el vòmit. Per a això, sols cal posar una petita quantitat (de 2 a 4 grs.) de pols d'arrel de viola en una mica d'aigua tèbia i anar-ne prenent unes quantes cullerades tèbies cada 10 minuts aproximadament.

La recol·lecció de les flors de viola es fa a la primavera. Es recullen solament les flors, sense el peduncle, a migdia, quan el sol ha fet desaparèixer la rosada. Es posen a secar a l'ombra i en un lloc ben ventilat, cobertes amb un paper. Quan ja són ben seques, passa-da almenys una setmana, es posen en saquets de roba i es guarden en un lloc sec i fosc.

Les arrels de viola s'han de recollir, en canvi, a la tardor, quan la planta està a punt d'entrar en el període de repòs hivernal.

.....

Aquí a la Plana de la Selva tenim, encara una altra mena de viola, la viola blanca.

La Viola Blanca.

Anomenada pels botànics *Galanthus nivalis*, és planta freqüent a les zones d'altitud mitjana i elevada del Montseny, Guàrdies, la Garrotxa i el Pirineu, on el seu nom popular, lli de neu, dóna ja una idea de la seva resistència al fred i avançada floració.

La Viola d'Olor.

No deixa de ser curiós, doncs, que aquesta planta, allunyant-se de les altures nevades, faci acte de presència a la plana selvatana, on es localitza en determinats indrets a les vores de l'Onyar, del Rerapins, de la Riera de Sta. Coloma i, segurament, en alguna altra raconada. En podeu veure bells exemplars al davant mateix del cementiri de Girona o prop de la font del Mas Vilà, als marges de l'Onyar.

Aquesta planta, per la seva aparença i la seva distribució geogràfica, dóna una pinzellada d'altitud i de frescor a una plana que, de fet, veu reflectida en el seu clima la situació geogràfica privilegiada de què gaudeix dintre dels territoris de la baixa zona mediterrània.

Xavier Viñas i Teixidor

Pintor Miró, vell i cadell

Les teves pintures,
tan pures,
tan clares,
agraden a les criatures,
però els pares
— animetes obscures,
mans avars,
ments dures—,
les troben molt cares
i per bé que s'hi apliquen
i tot ho intenten
no se les expliquen
i ella diu: Què coi representen?
I ell fa: Què carall signifiquen?

Pere Quart

Homenatge a Joan Miró

«Quan els espectadors no cultivats exclamen, davant de la seva obra, «El meu nen també ho sap fer», de fet li fan, sense saber-ho, un gran elogi.

Perquè els qui diuen això pensen encara que l'art, com al temps del capitalisme d'acumulació, treu valor d'allò que hom anomena «el mèrit». El «mèrit» era la disposició, per part del qui posseïa riquesa o autoritat d'algun ordre, d'una gran quantitat de treball dels altres.

Un objecte tenia mèrit quan hom hi havia enterrat hores i hores de treball, sobretot si el treball havia exigut una destresa excepcional, destresa que en realitat —fet purament mecànic i d'educació dels reflexos nerviosos i musculars— no era sinó el senyal de moltes més hores de treball perdudes en l'entrenament. El nen de la frase era, al contrari, algú que de bell antuvi, no pas com un esclau, sinó com un ésser lliure, dibuixava o pintava directament allò que li plaïa, sense preocupar-se pel «mèrit». Era, doncs, l'encarnació de la veritat i de la llibertat».

Alexandre Cirici
i Pellicer

Sextina a Joan Miró (fragments)

En el seu vuitanta-cinquè aniversari

El somni toca i mira ple de vida,
i sorgeix l'home d'un conjunt de ratlles;
els braços fan de banyes; a les taques
el sol obre el perfil de tot de signes,
i un nocturn nou, passat a foc i a flames,
esmenta el carnaval d'avui i sempre.

Miró camina intacte entre les flames
Una arrel regalima i peten taques,
nassos i trompes escarneixen ratlles,
i els ulls mirem els ulls, miralls de sempre.

Voltat de galls, Miró pinta la vida
i viu els quadres, hortolà de signes.

Miró dona la vida amb punts i ratlles;
i alè surt de les taques i dels signes,
i amor i flames restaran per sempre.

Març de 1978

Joan Brossa

A Joan Miró

D'un roig encès
voldria les cançons

D'un roig encès
voldria la vida

D'un roig encès
tots els amors.
D'un roig encès.

D'un roig encès
aquest racó tan perillós
la gent d'ací i la de fora
que fossen tots
d'un roig encès.

D'un roig encès
voldria el món
i dir les coses
tal com són.

Raimon

El 28 i 29 d'abril, la festa literària

La XVIII Festa literària de la Colla Excursionista Cassanenca ja és a punt; serà el dissabte dia 28, a les deu del vespre, al local dels menjadora del col·legi públic local, on tindrà lloc aquesta celebració amb el sopar d'atorgament dels premis corresponents al XVIII Premi la Colla de marvió.

Enguany cal destacar que el repartiment dels premis per als participants en el concurs de contes infantils Manuel Tolosà i Surroca es repartiran una setmana més tard, en l'acte organitzat en col·laboració amb el grup Rialles de la Vila, i el diumenge al matí; així es divideix la festa literària en dos blocs, però també allarga una mica les activitats previstes per aquest esdeveniment cultural.

En la festa literària d'enguany es repartiran exemplars del llibre editat enguany per la Colla Excursionista Cassanenca que correspon a un recull de les obres que han anat guanyant en anys anteriors en l'apartat del concurs infantil; així podem dir que la festa literària d'enguany tindrà com a centre de la seva dissertació la literatura per a infants i d'infants.

Després, el diumenge al matí, enguany amb un retard de cinc dies, i coincidint amb la jornada electoral, es farà la tradicional fira del llibre i de la rosa; serà un acte que anirà amenitzat per les habituals sardanes i en la Colla oferirà als cassaneücs la possibilitat d'adquirir-hi aquells llibres que més els complaguin i de portar una rosa a casa seva.

Bases del XV Concurs de treballs infantils Manuel Tolosà i Surroca

— Podran participar-hi tots els nens i nenes residents a Cassà o que assisteixin a les seves escoles. Els premis seran tres:

— «Viola». Per a nens i nenes de 9 i 10 anys al millor escrit que parli de «Com explicaries un conte al teu germanet?»

— «Clavell». Per a nens i nenes d'11 a 13 anys al millor conte l'acció del qual es desenvolupi a Cassà.

— «Rosa». Per a nens i nenes de 14 i 15 anys al millor treball sobre el tema «La Contaminació».

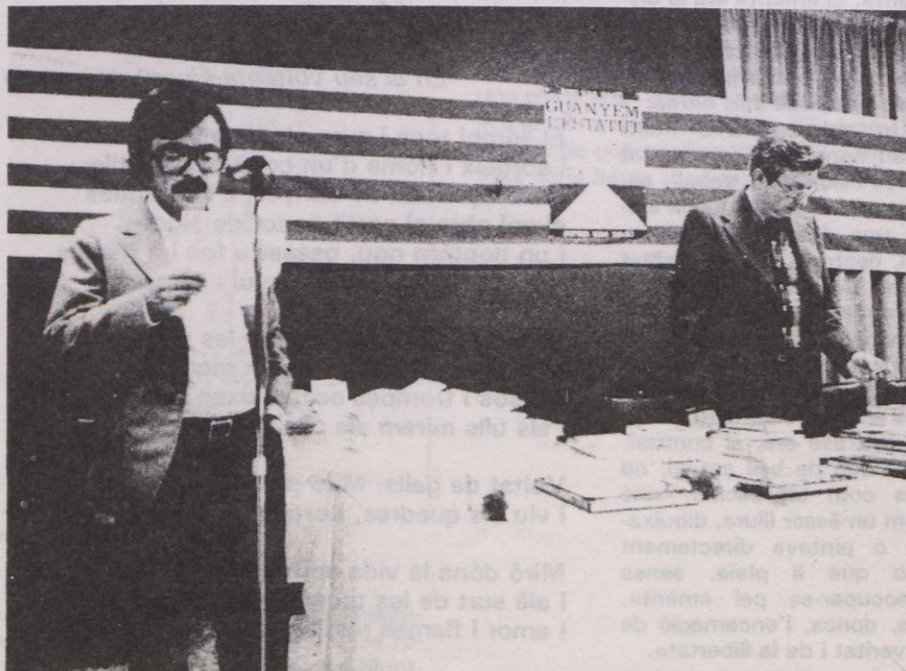
— Presentació: En una sola còpia, en els papers de format foli que la Colla facilitarà. Estarà escrit en català i, si és possible, mecanografiat.

— L'extensió del premi Viola serà d'un foli, aproximadament. La dels premis Clavell i Rosa, d'uns dos folis.

— El jurat estarà format per Joaquim Massa, Mariona Olive i Montserrat Miralles.

— En cas de dubte, pots dirigir-te al teu mestre o a qualsevol membre de la junta de la Colla.

— El dia del lliurament dels premis es

farà conèixer oportunament.

— El jurat seguirà amb tota rigorositat

les bases de participació. Tot treball que no les segueixi serà desqualificat.

Hem rebut del Grup Excursionista Malgratenc el seu butlletí informatiu destinat als socis de l'entitat. La nostra sorpresa ha estat veure que el nom del butlletí és el de «Drecera...»; si no fos pels punts suspensius i el signe d'admiració, aquest nom seria el mateix que porta el butlletí de la nostra entitat, cosa que fins a cert punt ens hauria d'empipar una mica, ja que la Colla Excursionista té el nom del seu butlletí degudament registrat per evitar còpies i plagis. En tot cas, però, aquest fet només el destaquem com a curiositat i aprofitem l'avinentosa per felicitar els nostres col·legues malgratencs... i totes aquelles altres entitats excursionistes d'arreu de Catalunya que poguessin tenir alguna «drecera» en el seu camí.

DRECERA...!

GRUP EXCURSIONISTA MALGRATENC

Finalment l'Ajuntament de Cassà de la Selva ha tirat endavant l'anunciada, esperada i desitjada marxa pels camins de la normalització lingüística amb la inclusió d'un corrector de català entre la gent que treballa a l'Ajuntament. Suposem que aquest serà el primer pas per arribar a una catalanització total en els escrits, comunicats, actes i convocatòries que surtin de la casa de la vila; una catalanització que ha trigat molts d'anys a arribar

i que ara rebem amb els braços oberts.

Destaquem que aquest servei, a més de servir a les tasques de l'Ajuntament, està obert al públic per a qualsevol consulta que se li vulgui fer en relació amb l'idioma català. L'encarregat d'aquest servei de normalització és el nostre consoci Pitu Bassart, llicenciat en filologia catalana, el qual encoratgem en la seva tasca en aquests moments en què creiem que de feina no n'hi faltarà...

I ja que parlem de l'Ajuntament, una felicitació i un retret. La felicitació és per la celebració de la festa de l'arbre a la Pineda Fosca, un recinte que és del poble i que s'ha d'anar fent servir fins a convertir-lo en el «pulmó» de Cassà i en un lloc habitual per a la celebració d'actes

El retret el fem al director del col·legi públic —i al mateix temps regidor d'aquest Ajuntament— per no haver repartit els papers de propaganda d'aquesta festa entre els alumnes del col·legi. Nosaltres acceptem, que hi hagi discrepàncies polítiques, però arribar a l'extrem de no voler difondre una festa que és de l'interès de tot el poble, creiem que és un sectarisme que ningú no pot aprovar. Sabem que és difícil demanar-li, a un home que utilitza el seu càrrec de director del col·legi per a la seva activitat política, que intenti pensar en el bé del poble, i algú potser dirà que aquesta no és la funció de la nostra revista, però creiem que en una cosa concreta que va en contra clarament d'aquells principis que mouen la Colla Excursionista Cassanenca tenim dret a dir-li que rectifiqui i que «si us plau, pensi en el poble».

En el món del muntanyisme, destaquem l'organització d'una expedició catalana a l'Himàlaia, composta únicament i exclusiva per dones, circumstància gairebé insòlita al nostre país.

L'objectiu de l'«expedició femenina a l'Himàlaia» és l'ascensió al pic Kangtega, de 6779 metres d'altura, a la regió de Kumbu, prop de l'Everest.

Les components de l'expedició són Emerita Puig (cap de l'aventu-

ra), Lídia Riera (metge), Carme Melis, Esperança Capella, Núria Verge i Carme Magdalena.

La secció d'esquí de muntanya s'ha mostrat molt activa en les darreres setmanes; entre les sortides que han anat a fer els components d'aquesta secció destaquem la participació a la travessa del Rançol - La Serrera - El Serrat a Andorra. De cent participants inscrits, setanta van prendre la sortida i els nostres consocis, Josep Mª Bosch i Carles Nadal ocuparen la 40 posició. El recorregut va tenir que variar-se degut a les inclemències del temps. De tota manera van arribar-ne molt satisfets.

Altres sortides celebrades per aquesta secció han estat a Ull de Ter per a fer la travessa a Mantet - Cabanya dels Alemanys i Ull de Ter. Una sortida en la que van trobar molt bones condicions de neu degut a les darreres nevades amb les quals es van trobar en aquesta zona del Ripollès. Finalment esmentem la sort del Puigpedrós en la que després de pujar al cim van efectuar un descens de més de mil metres; tota una tirada!

La secció infantil celebra aquest mes d'abril i com ja és habitual en la secció, el seu campament de Setmana Santa; el campament se celebra a Begudà, a la Garrotxa i en ell hi prenen part un bon nombre de nois i noies que durant el dies 16, 17 i 18 d'abril podran gaudir d'uns dies de contacte amb la naturalesa, amb excursions, sortides, jocs, etc...

Agenda d'Actes

Cicle de conferències-debat *El moll de l'ós*

Conferències i xerrades enfocades a tractar temes d'actualitat des d'una perspectiva moderna.

— **Dissabte, 14 d'abril**, a les deu del vespre.

Victor Pou (del patronat català pro Europa) parlarà sobre *Catalunya i el Mercat Comú*.

— **Dijous, 26 d'abril**, a les deu del vespre,

Xavier Rusalleda dissertarà sobre *Cultura popular*

— **Dijous, 3 de maig**, a les deu del vespre, **Pere Carreras** (del Centre d'Estudis Diocesà) parlarà sobre

El sentiment religiós, avui

— **Dijous, 10 de maig**, a les deu del vespre,

Concepció Ferrer (vice-president del Parlament de Catalunya 1980-1984) parlarà sobre

El paper de la dona

— **Dijous, 17 de maig**, a les deu del vespre,

Roser Batlló (de «Mans Unides») parlarà de *La fam en el món*

Totes aquestes xerrades se celebraran al local de la casa de cultura de la Caixa de Pensions per a la Velleja i d'Estalvis de Cassà de la Selva. El cicle compta amb la col.laboració de l'**Ajuntament** de la vila i «la Caixa».

La conferència de **Lluís Racionero** sobre *La civilització de l'oci* que tenia que obrir el cicle ha quedat ajornada per una data que s'anunciarà oportunament

II Cicle de conferències per a nois i noies

S'inicià el dia 7 d'abril amb una xerrada sobre ecologia a càrrec de Xon Vilahur i continuarà amb les següents:

— **Dissabte, dia 14**, a les 11 del matí, a l'Ajuntament:

L'Ajuntament de Cassà: com es governa un poble, a càrrec del batlle de Cassà, **Josep Mª Dausà**, i altres regidors de l'Ajuntament.

— **Diumenge, 6 de maig**, a 2/4 de 12 del mitja, comiat del cicle amb la representació de l'obra teatral.

La princesa enamorada, a càrrec del grup *La tramoia* acte organitzat per Rialles. En el decurs de l'acte tindrà lloc el lliurament de premis del concurs de contes infantils La Colla.

La Festa Literària de cada any és l'acte més important que dins el món cultural organitza la Colla Excursionista a Cassà de la Selva.

Volem que la participació de la nostra vila en aquesta festa sigui cada dia més important i per això des d'aquí us convidem a tots a assistir als actes que es celebraran tan el dissabte al vespre com el diumenge al matí, dies 28 i 29 d'abril de 1984.

Per Sant Jordi que no falti un llibre a casa vostra

company (a) — *Bi bliotec a "La Caixa"*

adreça — *e/*

DRECERA

número

COLLA EXCURSIONISTA CASSANENCA

